

Op werkbezoek bij het Picasso Lyceum

Op 1 oktober ging een aantal adviseurs van het HCO op werkbezoek bij het Picasso Lyceum in Zoetermeer. Deze school werkt aan gepersonaliseerd leren op basis van *Kunskapsskolan*: een van oorsprong Zweeds onderwijsprogramma. Leerlingen werken in hun eigen tempo en op hun eigen niveau aan voor hen heldere leerdoelen. Een belangrijk hulpmiddel is het online leerportaal. Azahara van Bergen blikt terug op dit bezoek: 'We mochten meekijken in verschillende lessen en hebben krachtige manieren gezien waarop docenten werken aan meer eigenaarschap bij de leerlingen. We gingen met een aantal succesfactoren naar huis die we graag breder delen.'

Azahara: 'Als je meer eigenaarschap vraagt van leerlingen, moet je hen in de les ook meer autonomie geven. Door het inzetten van strategieën van formatief evalueren dragen de docenten op het Picasso Lyceum hieraan bij. Bij de start van een les zetten de leerlingen zelf hun doelen klaar in het leerportaal. Tussentijds reflecteert de docent steeds op het proces en maakt de leerlingen bewust van hun leerproces. Bij verschillende lessen zag ik prachtige voorbeelden hoe dit in zijn werk gaat.'

Franse les: campingflyer

De docent gaf als opdracht een campingflyer te ontwikkelen. Met behulp van het programma *Quizlet* vormde ze willekeurige groepjes van vier leerlingen. Elk groepje moest vier flyers van het jaar daarvoor beoordelen en in volgorde zetten van kwaliteit: welke vonden ze het beste gelukt? Daarna liet de docent de leerlingen succescriteria formuleren en liet ze hen de posters nog eens bespreken. In de loop van de les verschoof de volgorde van favoriete campingflyers en werden de leerlingen zich ervan bewust wat ze hierdoor hadden geleerd.

Succesfactoren

'Er zijn duidelijke succesfactoren voor meer eigenaarschap bij de leerlingen te halen uit een les als deze', legt Azahara uit. 'De docent zorgde voor een willekeurige groepssamenstelling waardoor leerlingen steeds met anderen aan het werk gaan. Zij gebruikte bovendien activerende werkvormen en maakte het leren echt zichtbaar voor de leerlingen, door tussentijds steeds samen te overleggen en te evalueren.' Het valt Azahara op dat de docenten van het Picasso Lyceum creatieve manieren verzinnen om de leerlingen betrokken en actief te maken. 'Bij een les Nederlands liet de docent als opwarmer voor een presentatie opdracht een opname zien van een "mislukte" spreekbeurt door cabaretier Sanne Wallis de Vries. Door het tegenovergestelde te laten zien van wat goed is, kun je juist ook leren over wat wel werkt.'

Yvonne van den Berg (docent Nederlands), Vivian Boesten (docent Frans), Azahara van Bergen (HCO) en Ruurd Adrian (HCO)

Na deze activerende starter gingen leerlingen in groepjes uit teken om een door hen gelezen artikel aan elkaar te presenteren. De leerlingen kregen een feedbackformulier mee waarop de succescriteria van een goede artikelpresentatie beschreven stonden. Azahara vervolgt: 'Het meegeven van een feedbackformulier en het presenteren in kleine groepjes bevordert het leerrendement van een dergelijke opdracht. Een kleine groep is een veiliger setting en ook weer eens anders dan we vaak gewend zijn; alle ogen gericht op één leerling die voor de klas zijn presentatie houdt. Daarnaast dragen succescriteria bij aan het verbeteren van de inhoudelijke *peerfeedback*. Zonder deze succescriteria zijn pubers geneigd om elkaar "algemene en weinig zeggende feedback" te geven, bijvoorbeeld "Dat heb je goed gedaan!". Leerlingen van het Picasso Lyceum geven aan dat een feedbackformulier helpt om elkaar inhoudelijke feedback te geven. Zo durven ze ook een verbeterpunt te noemen als iemand bijvoorbeeld je vriend is die je niet wilt afvallen.'

Weten waar je staat in je leerproces

Azahara en de collega's Ruurd Adrian en Jan Ververs van het HCO spraken na afloop ook met leerlingen. Die waren over het algemeen enthousiast over het gepersonaliseerde leren op hun school. Azahara: 'Ze weten waar ze staan in hun leerproces en dat vinden ze prettig.' Het leerportaal is toegankelijk voor ouders, docenten en leerlingen en dat geeft veel duidelijkheid. Wij merkten ook dat de leerlingen hier echt gewend zijn elkaar feedback te geven. Dit onderwijs vraagt wel een omslag en veel afstemmen tussen de docenten, maar het team vindt dat de moeite waard.

Met nieuwe inzichten en een reeks filmopnames gingen de adviseurs aan het einde van de maandagochtend weer naar huis. Als bedankje kreeg het team van het Picasso Lyceum het boek *Formatieve assessment in de praktijk* (Dylan William) cadeau (zie foto).

Uw educatieve partner

